

Oproep van maatschappelijke organisaties aan staten die het Non-Proliferatie Verdrag hebben ondertekend

Terwijl de wereld de strijd aanbindt tegen de dodelijk Covid-19 pandemie kunnen we het ons niet veroorloven andere mondiale bedreigingen uit het oog te verliezen. De klimaatproblematiek en de dreiging van een catastrofale nucleaire oorlog zijn, in de woorden van voormalig VN secretaris-generaal Kofi Annan, 'problemen zonder paspoort'.

De omvang van de wereldwijde crisis die door de Covid-19 pandemie wordt veroorzaakt, is te wijten aan meerdere politieke mislukkingen. Keer op keer hebben regeringen en andere actoren de waarschuwingen van wetenschappers over grensoverschrijdende bedreigingen genegeerd. Ook in het geval van Covid-19 was dat het geval en nu is het te laat.

We staan niet alleen op een cruciaal punt in de strijd tegen het corona-virus, we bevinden ons ook op een cruciaal punt van onze inspanningen om het kernwapengevaar te beteugelen en tot een verbod op kernwapens te komen.

De spanningen tussen kernwapenstaten nemen toe, het risico op een kernoorlog groeit. Miljarden dollars worden uitgegeven aan een hernieuwde nucleaire wapenwedloop, belangrijke kernwapenverdragen worden opgezegd of staan onder grote druk.

Een van de vele lessen die we uit de corona-crisis kunnen trekken is dat wetenschap niet genegeerd mag worden onder het mom van 'nationaal veiligheidsbeleid' dat geldelijke gewin belangrijker vindt dan mensen en de machtigen het meest bevoordeelt.

We naderen de 75-ste verjaardag van de atoombombardementen op Hiroshima en Nagasaki. Ook is het binnenkort 25 jaar geleden dat tot onbepaalde verlenging van het Non-Proliferatie Verdrag (NPV) werd besloten. Dit jaar zou de toetsingsconferentie van dit verdrag plaatsvinden. Deze is door de corona-crisis uitgesteld tot 2021. Het is in deze context dat maatschappelijke organisaties een oproep aan NPV-staten doen. Deze omvat drie kernboodschappen.

1) De wereldwijde steun voor het NPV is groot, maar de levensvatbaarheid op lange termijn is niet vanzelfsprekend.

Het is bemoedigend om te zien dat alle landen hun steun aan het NPV hebben uitgesproken, ook in de recente VN-Vergaderingen van de Veiligheidsraad. Het verdrag is echter zo sterk als de zwakste schakel: de uitvoering. Hoe langer de uitvoering van gemaakte NPV-afspraken op zich laat wachten hoe minder gewicht het verdrag krijgt. Voor de levensvatbaarheid van het NPV op lange termijn moeten alle landen hun verplichtingen volledig nakomen. Afspraken die op eerdere NPV-herzieningsconferenties in 1995, 2000 en 2010 zijn overeengekomen blijven echter grotendeels onvervuld en sommigen dreigen zelfs geheel verloren te gaan zoals het New START-verdrag.

2) De ernstige situatie waarin de wereld zich bevindt en het stijgende risico op nucleaire conflicten en nucleaire wapenwedloop vereisen een nieuw en krachtig leiderschap van verantwoordelijke staten.

Uitvoeren van besluiten uit het verleden moeten het begin en niet het einde vormen van het Non-Proliferatie Verdrag. Het risico op het gebruik van kernwapens is veel te groot en neemt alleen maar toe. Vooral cyberaanvallen en kunstmatige intelligentie brengen ongekende onzekerheid

mee voor een veilige leefomgeving. Het is deze omgeving die krachtigere maatregelen van alle staten vereist om de nucleaire risico's tegen te gaan met als einddoel het elimineren van kernwapens. Deze activiteit is geworteld in onze 'diepe bezorgdheid over de catastrofale humanitaire gevolgen van elk gebruik van kernwapens'. Veel landen hebben hun inzet voor nucleaire ontwapening getoond door het Treaty on the Prohibition of Nuclear Weapons (TPNW) te ondertekenen. Het TPNW-verdrag is een belangrijke bijdrage aan het gemeenschappelijke doel om de dreiging van een nucleaire oorlog weg te nemen en kernwapens te elimineren.

3) Degenen die zich tegen verandering verzetten, zeggen ook dat de 'omgeving' niet geschikt is voor verdere vooruitgang, maar andere verantwoordelijken gaan wereldwijd juist de uitdaging aan.

De wereld kan niet wachten tot de omgeving 'geschikt' is voor ontwapening. Het is waar dat voortgang in conflictpreventie, controle over niet-nucleaire wapenarsenalen, bescherming van mensenrechten, klimaat en milieu en andere inspanningen behulpzaam zouden zijn bij nucleaire ontwapening. Maar actie ondernemen tot ontwapening door te onderhandelen en zelf eenzijdige stappen te zetten helpt bij het creëren van een omgeving voor het verwezenlijken van een wereld zonder kernwapens. Zo wordt gebouwd aan een klimaat van wederzijds vertrouwen dat een positieve bijdrage zal leveren aan het oplossen van de urgente problemen waar deze wereld mee kampt.

Het uitstel van de 2020 NPV-toetsingsconferentie biedt een ongekende kans om de huidige koers te veranderen; weg van bittere politisering naar concentratie op inspanningen die leiden naar een kernwapenvrije wereld.

Ondergetekende organisaties roepen NPV-staten en de internationale gemeenschap op om de extra tijd goed te gebruiken. De huidige situatie vereist nieuw en gedurfder leiderschap van verantwoordelijke staten om te werken aan een actieplan dat de doelstellingen zoals verwoord in Artikel VI van het NPV dichterbij brengt en een momentum creëert voor verdere ontwapening, die de mensheid kan behoeden voor een nucleaire oorlog.

Conclusie

Voor het bereiken van een kernwapenvrije wereld en een wereldgemeenschap die eerlijker, vreedzamer en ecologisch duurzaam is moeten we overstappen van een op irrationele angst gebaseerde ideologie van afschrikking naar rationele angst voor het onvermijdelijke gebruik van kernwapens, hetzij per ongeluk, hetzij door misrekening of ontwerpfouten.

We moeten de hoop koesteren dat we veiligheid opnieuw kunnen definiëren volgens humanitaire en ecologische richtlijnen die zullen leiden tot de eliminatie van kernwapens en demilitarisering. Hierdoor kunnen middelen worden vrijgemaakt die dringend nodig zijn voor de menselijke levensbehoeften en bescherming van ons leefmilieu.

De wereldwijde impact van de recente Covid-19 pandemie illustreert dat er geen plaats is voor kernwapens op de wereld.

Wetenschappers hebben decennia lang gewaarschuwd voor de grote gevolgen van een wereldwijde pandemie, en zij werden genegeerd. Opnieuw luiden wetenschap en samenleving de noodklok tegen kernwapens. De wereldwijde pandemie heeft aangetoond hoe onvoorbereid we zijn om met een catastrofe op wereldschaal om te gaan.

De kernwapendreiging levert geen vergelijkbare crisis op. Herstellen van een kernoorlog is onmogelijk. Kernwapens laten geen curve zien die zal afvlakken. Onze enige optie is preventie.